

veselje, pa nam, ko smo videli, da »šulverein« ni šala, da nas preplavlja, da nam je velik del našega ljudstva vzela, in čez šest let še le smo ustanovili družbo sv. Cirila in Metoda. Enakih primerov na stotine. Mi smo že taki, da se še le zganemo, kadar nam gre za življenje. Še jedno lastnost imamo, ki nam je v veliko škodo, to je prevelika pohlevnost; pohlevnost je lepa, ali če je prevelika, ni več čednost, ampak robstvo, ki človeku ni v čast, pač pa v pogubo. Ko bi se v svoji preveliki pohlevnosti umikali še poštenim ljudem! Pa udajamo se nemškemu liberalcem, prusakom, židom. Ali nas ni sram, ali je to prav? To je celo greh, ker sebe in svojih ne varujemo pred vsem moralne propasti! Proč z boječnostjo! Pogum v srce! Pošten si, za pošteno stvar se poteguješ, ne umakni se nepoštenjaku! Štej si v čast, in dajaj ti ponos, da si Slovenec! Cenuj sebe in kar imaš, talente svoje, jezik svoj, zemljo svojo! Naj pri tej priliki zasepetnemo še par besed našemu razumništvu na uho, ki kaj rado nemški kvasi in se kaj rado ženi v nemški narod.

Ali ne pomisliš, da po svojem kvasenju zaničuješ in izdajaš sebe in svoj rod, in da je po iznarodnem zakonu tvoj narod vselej na izgubi, naj si je iz nemškega naroda mož ali žena? Vsikdar odkrhne se po takem zakonu kos slovenskega naroda s svojim imetkom vred, kajti če je mož Nemeč, bode obitelj nemška, če je žena Nemka, pa tudi, ker se slovenskega jezika ne nauči. Dobro vemo, da je to delikatna stvar, ali prevažna pa tudi in zato nismo mogli molčati. Germanizacija ima pa nazadnje tudi radi tega tolike uspehe, ker smo Slovenci še premalo izšolani politiki. Zdaj smo premalo previdni, zdaj zopet priložnosti ne spoznamo in je ne izrabimo. Toda to se bo dalo, življenje bo nas izučilo.

Končajmo! Dosti dolgo smo si s svojimi članki lastili potrpežljivost slovenskih čitateljev, ali brez zamere, namen naš bil je najboljši. Doba, v kateri živimo sedaj, je zlasti za nas Slovence prevažna; in radi tega ni nam bilo mogoče, molčati o tem, kar nam polni srce, šteli po bi si tudi v greh, ako bi naroda našega, naroda zlatega, naroda pridnega ne bili svarili pred propastjo, ne bili bodrili v obrambo svojega življenja, v obrambo svojega otroškočistega značaja. —

Ti članki so nekaka slika našega dela in dela naših naprotnikov; ti članki nam kažejo, kaj smo Slovenci štajarski to leto, ki se jutri opolnoči pogrezne v večnost, imeli pretrpeti, pa tudi kaj smo zamudili. Ako tudi leto premine, ne preminejo pa naša dejanja in opuščanja, te nam hrani zgodovina. Bog pa daj vsem ljubim Slovincem prav veselo, srečno novo leto!

Cerkvene zadeve.

Blagemu mladeniču v spomin.

(Dopis od Marije Snežne.)

»Človek je kakor trava na polju, kakor roža pri cvetu in zopet hitro odevete in ne ostane«. Te besede sv. pisma so mi prišle na misel, ko sem gledal v soboto, dne 11. decembra na belobarvano rakev, katera je krila telesne ostanke blagega mladeniča Martina Erjavca. Da, mladenič v najlepših letih, v cvetu svojega življenja, moral se je posloviti od ljubega očeta, od mamice krušne, od brata in sester, ločiti se od svojih dragih mu tovarišev in prijateljev ter se podati tjakaj v neznano večnost.

Ker je bil rajni res uzoren in bogoljuben mladenič ter navdušen in odločen narodnjak, zato mu naj bo na tem mestu postavljen majhen spominek! Luč sveta

je zagledal pokojni Martin dne 30. novembra 1869. Njegova zibelka mu je tekla v hiši imovitih in v obče spoštovanih ter bogoljubnih starišev Erjavčevih, po domače Poličevih na Spodnji Velki. Prva mladeniška leta je preživel doma pri svojih stariših, kateri so ga prav skrbno in lepo odgojevali in pozneje poslali v domačo šolo.

Ko je iz šole izstopil, je prav pridno pomagal svojim starišem pri domačem delu, dokler ni šel potem služiti k nekim nemškim ljudem, da bi se tamkaj naučil nemškega jezika. In res se je tukaj dokaj privadil nemščini, a poleg tega pa je tudi ravno tukaj, kakor je sam trdil, dobil kal boleznj v sebe, katera ga ni več zapustila. Prehladil se je, ker je neprevidno na vročino pil, ter začel hirati na pljučih vedno huje in huje. Hodil je k raznim zdravnikom, a niso mu mogli več pomagati. Bolehal je čela štiri leta ter trpel posebno v zadnjih tednih hude bolečine, katerih ga je rešila smrt dne 9. decembra zvečer.

Tako je preminil blag mladenič, katerega sta dčili nad vse posebno dve posnemanja vredni lastnosti. Rajni Martin je bil namreč mirnega in tihega značaja; on se ni brigal za hrupne posvetne veselice, ne za razgrajajoče tovariše, ampak je cvetel kakor ponižna vijolica v vrtu Gospodovem. A poleg tega mirnega obnašanja pa se je vendar prijazno vedel do vsakatega in ravno radi tega je bil v obče pri vseh laranih priljubljen. Nočnega potepanja rajni Tine ni poznal; že kot šolar je šel takoj iz šole domov in se ni mudil med potom, pozneje pa kot fant je bival le najraje doma pri očetu in pri krušni materi, katero je ljubil kot svojo lastno mater, ki mu že počiva nad 20 let v tistem grobu.

Druga lastnost rajnega Martina pa je bila njegova res občudovanja vredna potrpežljivost, s katero je on prenašal vsa štiri leta svojo bolezen. Nikdar ni godrnjal, ampak je bil vedno v voljo božjo udan in je mirno prenašal svoje bolečine, in še zadnje dni, ko je njegova bolezen priklopela do vrhunca, se ni pritoževal, ampak je vedno zaupal v Jezusa, katerega je celo svoje življenje lepo častil, in zato pa je tudi zadobil milost, da ga je ravno nekoliko minut pred smrtjo prejel v svoje srce. Res, ganljivo je bilo videti, s kakim hrepenjem je sprejel sv. popotnico, in akoprav že popolno onemogel, klical je z duhovnikom ime Jezus, in Jezus ga je tudi uslišal, zakaj ob 6. uri ga je še popolno pri zavesti prejel v svoje srce, ob 7. uri pa so se mu že zaprle mladeniške oči in združil se je, upamo, tamkaj v nebesih z njim.

Rajni Martin je bil tudi navdušen narodnjak in Slovenec in je bil vnet za probujo svojega naroda. Ko se je ustanovilo tukaj bralno društvo »Kmetovalec«, je bil on tretji, ki se je vpisal lastnoročno v to prekoristno društvo. In potem je prav pridno prihajal v bralno sobo ter z zanimanjem prebiral raznovrstne novice širnega sveta, dokler ga ni bolezen na postel priklenila. Zato pa se ga je tudi odbor »bralnega društva« v čitalnici spominjal ter ga priporočal vsem udom v pobožno molitev in vedni spomin, kar so tudi vsi navzoči radi obljubili. — Dragi Tine! Lahka ti bodi zemljica domača slovenska, mir tvoji duši nad zvezdami in blag ti spomin med nami!

Gospodarske stvari.

Dobri svéti za to in ono.

(Konec.)

24. Izkušano sredstvo zoper zobobol.
Izvrstno sredstvo zoper zobobol je korenina zelenike (pušpana). Korenina se očisti, posuši, drobno

razreže ter nasuje v stekleničico, da jo za jedno četrtino napolni. Na to se stekleničica zalije s spiritom. Ta zmes se pusti 2—3 dni zamašena stati, na kar se ji prilije toliko čiste vode, da te le rahlo ščemi, če si jo vliješ na dlesni. Če se s to tekočino izplaknejo usta rano, opoldne po jedi in zvečer pred spanjem, ohranijo se zobje zdravi do visoke starosti. Takisto se izplakujejo usta kadar te boli zob. To sredstvo je neskodljivo, pa dobro.

25. Vodnat krompir spremeni v močnatega.

Marsikateri krompir, zlasti oni, ki zraste v težki in mrzli prsti, je vodnat, t. j. loju podoben ter tudi ni tako okusen, kakor močnat krompir. Temu se pride v okom s tem, da se krompir, predno se dene kuhat, čedno opere in potem na mesto v vodi, skuha v sopari. Za ta namen je res treba drugačnega lonca, ki ima dvojno dno. Gornje dno je luknjičasto, kamor se tudi nasuje krompir, pod njem pa se kuha voda. Sopar prehaja skozi luknjice ter krompir kmalo dobro skuha. Na ta način postane krompir ne samo močnat, marveč tudi dokaj okusnejši.

26. Kumis kot, pijača.

Ta pijača, prirejena iz kravjega mleka, je kaj okusna in tečna. Izdeluje se tako-le: Litrova steklenica napolni se do vratu s kravjim mlekom, vanjo se dolije žlica v vodi raztopljenega sladkorja in kosček kupljenega drožja, kakor oreh velik. Na to se steklenico z novo zatko skrbno zamaši, vse dobro premeša in steklenica pusti 6 ur v ne preveč topli sobi, ali pa čez noč pri ledu stati, na kar postane pijača rabljiva.

27. Ako pade komu kaj v oči,

pomaga najpoprej, če nakaplujemo vanjo nekoliko oljkinega olja. Olje osnaži oko prahu, peska, tršic itd. Tudi pri vnetih trepalnicah služi dobro to olje, ako si jih z njim namažemo. Seveda mora biti olje popolnoma čisto.

28. Poskus, če je voda čista in zdrava.

Če hočemo vedeti, ali je voda čista, zdrava ter za domačijo rabljiva, prepričamo se s tem kaj preprostim poskusom: Vzame se čista litrova steklenica, ki se napolni do $\frac{3}{4}$ z vodo, katero hočemo poskušati; v tej vodi se raztopi kavova žlica belega sladkorja, na kar se steklenica zamaši ter postavi za dva dni na vlažen kraj. Ako se voda najdalje v 48 urah skali in pridobi mlečno barvo, ni primerna za domačo rabo. Ako pa ostane voda nasprotno čista, je to dokaz, da nima voda v sebi škodljivih organizmov.

Sejmovi. Dne 3. januarja 1898 v Mariboru in Št. Juriju ob juž. žel. Dne 4. januarja v Celju.

Dopisi.

S Ptujkega polja. (Ljubi »Slov. Gospodar«!) Ker je navada, da si pošiljajo dobri prijatelji voščila k novemu letu, hočem tudi tebi poslati najboljšo častitke. Saj ti si res prav dober prijatelj ne samo za našo hišo, temveč tudi za vse naše znance, ki te berejo. Želim ti iz srca, da bi v novi, veliki obliki tudi prav mnogo novih naročnikov našel ter tako probudil še marsikatero dremotnega Slovenca. Zahvaljujem se ti prisrčno, da si nas posebno v članku: »Kako se pripravljajo Spodnji Štajar za Pruse« tako dobro poučil. Mi vsi, kolikor nas je v okolici, zapisali smo si globoko v srce vse, kar smo tu slišali. Stuhali smo tudi že, kako moremo tudi mi storiti kaj za našo narodno stvar. —

Na Ptuju, kamor nosimo svoje težko zaslužene vinarčke, imamo vse polno takih nemških zagrizencev, ki vsi le žive ob slovenskem kruhu, a so navdušeni »südmärkovci in šulvereinci«. Tudi to smo zvedeli, da imajo neko šolo za petje in muziko, kjer poučujejo pred vsem učitelji iz blaženega »rajha«. Da, tako se pripravljajo in že daje Spodnji Štajar Prusom! Že dobro, tako sem si mislil že večkrat, nam je že prav, pa mora tem Nemcem tudi prav biti, ako malo preresetamo ptujke trgovce in kramarje. Kadar pridem v mesto, postavim svoje konjičke pri g. Bračku, ki je baje dober narodnjak, kupovat hodim samo h g. Jurci, ki je ud čitalnice, sukno kupim pri trgovcu g. Nemcu, papir in tablice za deco pa pri g. Petersiču. O, saj smo dobro zvedeli, da je prusaški Blanke ponudil našemu slovenskemu trgovcu 1000 gld., ako mu obljubi črno na belem, da odide od Ptuja. A ker ni hotel iti, kupil je hišo, v koji ima slovenski Petersič prodajalnico, seve zato, da ga kakor najpreje odpravi iz hiše. Kadar imam kaka uradniška opravila, grem h g. dr. Jurtélu, če pa me bolezen nadleguje, vem tudi pot k slovenskemu zdravniku g. dr. Stuhcu. Upam, da še stuham v Ptuju slovenskega peka itd., potem pa ne nesem več ne jednega krajcarja k Orni-g-u, ki si kupuje neki vsako leto po eno hišo, toliko slovenskega denarja smo mu dobri Slovenci že nanosili v prodajalnico, on pa Slovence zaničuje ter deluje proti njim, kjer le more. Veš, »Slov. Gospodar«, ko bi bil jaz kak tič, skakal in letal bi od hiše do hiše ter vsakemu posebej naročil: »Ti prijatelj, če greš ta teden v mesto, zapiši si prej v svojo mošnjico: Svoji k svojim«. Ker pa meni to ni mogoče, prosim pa tebe, moj »Slov. Gospodar«, da še nadalje zahajaš v našo in marsikatero drugo hišo, ter nam prav mnogo tacega poveš, kakor preteklo leto! BorovLuka.

Iz Kozjega. (Brat ustrelil sestro), pa ne iz hudobije, temveč vsled neprevidnosti. Že dolgo se nista videla brat in sestra, on je pri vojaki, ona pa je omožena v Kozjem. Tako srčno je želela videti že enkrat svojega ljubljene brata, zato ga je povabila na božične praznike. Brat pride — zopet sta srečna, kakor sta bila v otročjih letih, ko sta skupaj kramljala na domači trati. Na praznik sv. Štefana sta veselo korakala od ranega opravila po kozjanskem trgu, med poznim opravilom sta ostala doma. Oj, da nesreča nikdar ne praznuje! Sestra vzame iz omare revolver ter ga kaže mlademu vojaku-bratu, meneč da je prazen. Ponudi ga bratu, kateri ga neprevidno poskuša. Petkrat se obrne revolver, obrne ga še enkrat — strah in groza! Revolver se sproži in zadene sestro pod očesom, ona zaupije, se zgrudi vsa krvava na tla . . . še diha, kri ji vre izpod očesa, iz nosa, ust, duhovnik ji podelijo še zakrament sv. poslednjega olja in papežev blagoslov, par trenutkov potem izdihne mlada žena svojo dušo. Brat dirja po moža, ki je bil v cerkvi, ne more govoriti, mož se prestraši, čez nekaj časa še le izvije se nesrečnemu bratu vzdihljaj iz prsi: »Ženo sem ti ustrelil«. Ne vemo, koga bi bolj milovali ali brata, ali moža ali ustreljeno sestro. Vendar mislimo, da sta mož in brat večjega omilovanja vredna. Za ranjko se ne bojimo; kajti bila je bogaboječa in ponižna žena, ki je ravno teden dnij poprej opravila sv. spoved. Bolj omilujemo nesrečnega brata in ubogega moža, g. Iv. Veresa, davčnega eksekutorja v Kozjem, ker njegova žena je bila.

Iz ptujkega okraja. (Ali se dajo samo nemški poštni pečati odpraviti?) Občina Sv. Andraž v Slov. gor. je dobila od ravnateljstva c. kr. poštnega in brzojavnega urada v Gradcu sledeči dopis: »Zufolge Erlasses des hohen k. k. Handelsministeriums vom 15. October l. J. Z. 51964 wird das dortige Postamt unter Einem mit einem deutsch-slovenischen Orts- und